

Као заинтересовани лаик месецима сам пажљиво пратио замешатељство поводом овог новог (H1N1, „мексичког“, „свињског“) грипа и био напросто фасциниран како су о нечему што би морало бити ствар емпирије и чињеница могућа апсолутно опречна виђења. Од тога да је у питању невиђена пошаст (гора од злогласне „шпанске грознице“ након Првог светског рата), која ће оставити десетине милиона жртава широм света, па до тезе да је реч о ујдурми глобалне медицинске мафије око Светске здравствене организације, која у сејању панике поводом једне више-мање редовне епидемије види прилику за енормну зараду и профите. Можда је неким инсајдерима од почетка било јасно шта је по среди, али јавност је била тотално слуђена. Тако сам ја буквално тек јуче схватио да је реч, отприлике, о следећем: овај грип уопште нема већу стопу смртности у односу на онај „сезонски“ (напротив), али је знатно заразнији, па ће захватити ширу популацију, што у крајњем исходу може да резултира укупно нешто већим бројем смртних случајева.

Али има ко да се бави gripом, вакцинама и манипулацијама везаних за ту тему. Мој мотив у овој причи био је више методолошки и теоријско-терапијски. Наиме, ако је у једној, ипак, релативно егзактној науци попут медицине и у једној ствари за коју је непосредно заинтересован цео свет могућа толика конфузија, чему онда да се надамо ми јадни „друштвењаци“ и политички аналитичари?!

Ствар са војвођанским статутом увелико подсећа на ситуацију са мексичким gripом. Једни кажу да је то политички тумор чији је крајњи циљ уништење српске државе. Други, опет, веле да је у питању уставна обавеза и рутински акт усмерен на бољи живот становника северне покрајине. А грађани, сем оних директно заинтересованих, углавном су збуњени и не знају чему и коме да верују. При томе, истина најчешће можда и јесте „негде између“, али нипошто није увек и на средини између датих крајности.

Ситуација око статута се током последњих годину дана мењала у готово хичкоковском ритму. Или, да не вређамо успомену на великог мајстора, у ритму неке латиносапунице која, након двестотинак развучених епизода, одједном убрзано почне да се примиче расплету. Најпре је, крајем прошлог лета, Предлог статута скуван у никад до краја – бар не јавно – идентификованим кулоарима покрајинске администрације. А онда је по принципу „блиц-крига“ замало прогуран кроз републичку скупштину. Затим је неко у Београду сео и коначно заиста прочитао Предлог, и схватио да он у том облику напросто не може и не сме да буде усвојен, а поготово не може да добије зелено светло пред Уставним судом. Огласила се и стручна јавност, црква, опозиција, покренула кампања

патриотских невладиних организација. Ускомешало невојвођанско чланство владајуће странке. Статут је стављен на лед, и чинило се да политичка кожа и цена политичких акција његових твораца и промотера из дана у дан драматично губе на вредности.

Е, али онда је кренула тиха контраофанзива. У билатералним сусретима са својим српским колегама разни представници ЕУ су почели да се распитују за судбину предлога војвођанског статута. Нешто од тог интересовања је почело да доспева и у медије, нарочито кроз изјаве Дорис Пак и Јелка Кацина. Челник војвођанских демократа Бојан Пајтић се упадљиво ућутао, али су зато председника Тадића на његове уставне и коалиционе обавезе све чешће подсећали Ненад Чанак и лидери Савеза војвођанских Мађара. Тадић, пак, није хтео, смео или умео да пресече и све је остало само на пар мало оштријих изјава, алузија и прекора на рачун неидентификованих српских „војвода“. Пајтић је и даље ћутао.

Крајем овог лета у оптицај је, помало злокобно, убачена „интернационализација“ питања статута, а почело је да се помиње и „референдумско изјашњавање грађана Војводине“. По радикалним „војвођанерским“ форумима, до којих, изгледа, не досеже (пре)будно око републичког јавног тужиоца, све су се чешће почели јављати изрази попут „српске окупације“ и „колони(јали)зације Војводине“. Коначно, година је пролетела као вихор, и примакао се час да се Тадићева влада, након светско-политичке промоције и поезије „стубовања“, суочи са опором српском социјално-политичком прозом. Буџет, криза којој се не види крај, ММФ и ултимативна потреба да се стављањем на белу шенген-листу и добијањем статуса кандидата за ЕУ реализује барем нешто од громогласних предизборних обећања. И ту су га наравно сачекали.

Тако смо на крају – под условом да је ово уопште крај, с обзиром на то да коначна верзија статута још није званично објављена – опет дошли у ситуацију да се све решава практично преко ноћи и да се дословно у последњи час (такорећи, у „зауоставном времену“) у текст Статута и пратећег закона наизменично убацују и избацују делови који суштински мењају његов карактер и утичу на коначни суд о том документу. Најпре је, у четвртак, пред помало скрушеним премијером Цветковићем, Ненад Чанак победоносно убацио своје амандмане на текст Закона о преносу надлежности (влада, ВАНУ, главни град...) и изгледало је да је победа војвођанског тријумвирата скоро потпуна. А онда је, у суботу, Ивица Дачић адутирао са својим допунама на текст статута, који се „не мења“, већ, наводно, само „правно-технички редигује“, те се ситуација се прилично изменила, а широки осмех на Пајтићевом лицу спласнуо барем за половину. Поготово што су из Статута претходно већ испали „међународни уговори“, „јединствени културни, цивилизацијски, економски и географски простор Средње Европе“ и „историјско право грађана и грађанки Војводине“.

И при томе и једни и други говоре како је реч само о нијансама, правној форми и пукој симболици. Али, ако је то заиста тако небитна и рутинска ствар, зашто је онда предлагачима статута било толико важно да се покрајински извршни орган зове „влада“, а не „извршно веће“? И да Нови Сад буде „главни град“, а не пуко „седиште покрајинских органа“?

И „статуторборцима“ и „статутобранитељима“ би, међутим, једно морало бити јасно. Питање војвођанске аутономије и њеног статуса унутар уставно-правног система Србије није настало са овим Статутом и неће са њим бити закључено. Ако ништа друго, барем су све маске сада углавном пале. А остало је изазов са којим ће српска политичка и интелектуална елита најозбиљније морати да се суочи у месецима и годинама које долазе... Али рођенданске журке Ненада Чанка дефинитивно нису најбоље место за такву врсту дебате и суочавања.